

2nd MenEngage Global Symposium 2014

Men and Boys for Gender Justice

10-13 November 2014 | India Habitat Centre | New Delhi

MUŠKARCI I DJEČACI ZA RODNU RAVNOPRAVNOST

DEKLARACIJA IZ DELHIJA I POZIV NA AKCIJU SPOLOVA

Živimo u svijetu dubokih nejednakosti i neravnopravnih odnosa moći, gdje krute norme i vrijednosti o tome kako bi ljudi trebalo da se ponašaju podstiču i pogoršavaju nepravdu.

Moramo to promijeniti. Upravo iz tog razloga više od 1200 aktivista/ stručnjaka iz 94 zemlje sa širokim rasponom organizacionih znanja okupilo se na drugom MenEngage Globalnom simpozijumu u New Delhiju, Indija, od 10-13. novembra 2014.

Rodna ravnopravnost je suštinska komponenta ljudskih prava, što je potvrđeno u jasno određenim međunarodnim standardima, uključujući Opštu deklaraciju o ljudskim pravima; Konvenciju o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena, Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i Konvenciju o pravima djeteta. Ponavljamo našu predanost implementaciji Programa akcije Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju (1994), Deklaracije i platforme za akciju iz Pekinga (1995), zaključaka 48. sjednice UN Komisije za status žena održane 2004. godine i svih drugih relevantnih sporazuma. Potvrđujemo našu predanost implementaciji Poziva na akciju MenEngage Rio i Johannesburg (2009). Radujemo se budućim sporazumima, uključujući razvojnu agendu nakon 2015. godine, i nastavku pružanja podrške za angažovanje dječaka i muškaraca kao ključnog napora u obezbjeđivanju rodne ravnopravnosti i rodne pravde za sve.

Ovaj simpozijum odražava punu složenost i raznolikost pitanja rodne pravde. On nas podstiče da se osvrnemo, strateški razmišljamo, posegnemo preko društveno konstruisanih granica i ojačamo partnerstvo. Postoje praznine. Kao rezultat ovog istorijskog događaja i kao zajedničko opredjeljenje i Poziv na akciju, mi predlažemo sljedeća pitanja za razmatranje i potvrdu:

- 1 Patrijarhat i rodna nepravda ostaju ključne karakteristike društava širom svijeta, sa razornim efektima na svakodnevni život svih ljudi.** Bez obzira na to ko smo i bez obzira gdje se nalazimo u svijetu, ove snage čine naše odnose manje ispunjavajućim, manje zdravim i manje bezbjednim. Od najranije dobi, oni uvode patnju, nasilje, bolest, mržnju i smrt u naše porodice i zajednice. Oni nas lišavaju naših osnovnih ljudskih prava i ometaju našu sposobnost da živimo život sa ljubavlju, dostojanstvom, intimnošću i uzajamnim poštovanjem. Oni sprečavaju razvoj naših ekonomija i ometaju napredak našeg globalnog društva. Ovo su osnovni uzroci mnogih prepreka održivom razvoju širom svijeta.

Hitno je potrebno da prevaziđemo ove ogromne prijetnje ljudskom blagostanju.
- 2 Patrijarhat utiče na sve, ali na različite načine. Žene i djevojčice i dalje se suočavaju sa značajnim, neproporcionalno visokim nivoom rodne nepravde i kršenjem ljudskih prava.** Muškarci i dječaci su kako privilegovani tako i oštećeni patrijarhatom, ali su rijetko svjesni te činjenice. Muškarci i dječaci su takođe rodna bića. Rodna ravnopravnost donosi koristi za žene, muškarce i druge rodove.

Hitno je potrebno da priznamo da je rodna neravnopravnost neprihvatljiva bez obzira na to ko je njome pogođen.
- 3 Mi se oslanjamo na dragocjeno nasljeđe.** Našu svijest o rodnim nepravdama, naša nastojanja u promovisanju ravnopravnosti, kao i postojanje samog ovog Simpozijuma dugujemo pionirskoj hrabrosti i viziji pokreta za feministička i ženska prava. Mi podržavamo rad organizacija za prava žena i priznajemo sva dostignuća u transformaciji društvenih, kulturnih, pravnih, finansijskih i političkih struktura koje održavaju patrijarhat.

Imajući u vidu njegov istorijski kontekst, mi ćemo nastaviti naš rad sa muškarcima i dječacima u pravcu ostvarivanja rodne ravnopravnosti zasnovane na načelima, organizacijama i pokretima koji podržavaju prava žena i ljudska prava, te u duhu solidarnosti.
- 4 Vjerujemo u inkluzivni pristup u postizanju rodne pravde.** Mi smo muškarci, žene i transrodne osobe i pozivamo sve ljude da učestvuju u pokretu za rodnu pravdu. Iako je angažovanje muškaraca i dječaka bitan dio takvih nastojanja, ovo je često bilo zanemarivano.

Nastojimo da učinimo vidljivim najefikasnije načine na koje muškarci i dječaci mogu doprinijeti rodnoj ravnopravnosti, a ne da budu korišteni samo kao puki instrumenti.
- 5 Patrijarhalna moć, izražena kroz dominantne maskulinitete, jedna je od glavnih snaga koje pokreću strukturalne nepravde i izrabljivanje.** Posebno smo zabrinuti zbog brojnih manifestacija

militarizma i neoliberalne globalizacije, na primjer: rat; širenje naoružanja; globalna i lokalna ekonomska neravnopravnost; nasilne manifestacije političkih i vjerskih fundamentalizama; državno nasilje; nasilje protiv civilnog društva; trgovina ljudima; i uništavanje prirodnih resursa.

Hitno je potrebno da razotkrijemo vezu između patrijarhata i iskorištavanja ljudi i životne sredine, i da pomognemo muškarcima i dječacima da promijene svoje ponašanje iz “moć nad” u “moć sa”.

- 6 Rodna neravnopravnost se odnosi na neravnopravnost zasnovanu na rasi, starosnoj dobi, klasi, kasti, etničkoj pripadnosti, nacionalnosti, seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu, religiji, sposobnosti i drugim faktorima.** Mi cijenimo raznolikost našeg svijeta i ne možemo nastaviti da u izolaciji radimo na rješavanju ovih nepravdi koje se međusobno ukrštaju.
- Obavezujemo se da ćemo promovisati društvenu i ekonomsku inkluziju kroz svrsishodno učešće, produbljena partnerstva i zajedničke aktivnosti pokreta za socijalnu pravdu.**
- 7 Neophodno je da svako od nas živi vrijednosti rodne pravde.** To zahtijeva da naročito muškarci i dječaci kritički razmišljaju o svojoj moći i privilegijama i da razviju lične vizije o tome kako da budu rodno pravedni muškarci. To zahtijeva da svi mi zasnivamo svoj rad na dubokim ličnim i političkim

uvjerenjima. Kad god i gdje god bilo ko od nas kaže jedno, ali se ponaša drugačije, to u potpunosti potkopava naš cilj. Moramo da progovorimo kako privatno tako i u javnosti, kada vidimo da se drugi ponašaju nepravedno; biti nijemi posmatrač nekog nepravednog čina znači biti saučesnik u tom činu.

Naša uvjerenja, ponašanja, odnosi i organizacione strukture moraju da odražavaju ono što želimo da vidimo u svijetu. Da bismo to učinili, mi, kao i naši prijatelji, rodbina, kolege i saveznici moramo preuzeti odgovornost.

- 8 Ulaganje u angažovanje muškaraca i dječaka u rad na rodnoj pravdi čini ovaj rad sveobuhvatniji. To ne bi trebalo da umanjí ulaganja u druge efikasne strategije, pogotovo one koje preduzimaju organizacije za prava žena.** Mi odbacujemo pokušaje da se oslabe naši savezi ili da se komplementarni pristupi rodnoj pravdi dovedu u rivalski položaj jedni prema drugima. Mi smo predstavnici različitih organizacija koje zagovaraju više komplementarnih pristupa. Mi smo solidarni jedni sa drugima i posvećeni smo jačanju naše zajedničke vizije o radu na sveobuhvatnoj rodnoj pravdi.
- Pozivamo kreatore politika i donatore da značajno povećaju raspoloživa sredstva za sav rad na polju rodne pravde i da uključe efikasne strategije za rodnu pravdu u sve razvojne programe.**

- 9 Prioriteti za konkretne oblasti politika i aktivnosti za angažovanje muškaraca i dječaka u rad na polju rodne pravde uključuju:** rodno-zasnovano nasilje; nasilje nad ženama; nasilje nad djevojčicama, dječacima i trans-djecom; nasilje među muškarcima i dječacima; nasilje u oružanom sukobu; nasilje protiv branitelja ljudskih prava; starateljstvo i očinstvo; rod i globalna politička ekonomija; seksualno i reproduktivno zdravlje i prava; seksualne i rodne različitosti i seksualna prava (LGBT); rodne ranjivosti i zdravstvene potrebe muškaraca i dječaka; seksualno iskorištavanje; HIV i AIDS; mladi i adolescenti; obrazovni sektor; rad sa vjerskim i drugim vođama; životna sredina i održivost; i jačanje baze dokaza.
- 10 Razvoj agenda nakon 2015. godine mora prihvatiti pristup za ljudska prava i takođe transformirati nejednake odnose moći.** Mi vjerujemo da postizanje rodne pravde zahtijeva angažovanje muškaraca i dječaka za dobrobit korist žena i djevojčica, kao i samih muškaraca i dječaka, ljudi svih seksualnih orijentacija i rodnih identiteta. Za svijet koji je pravedan, bezbjedan i održiv. Zalažemo se za sve aktiviste, organizacije civilnog društva, partnere iz privatnog sektora, vlade i agencije UN-a da aktivno promovišu ova načela te da osiguraju da nova međunarodna razvojna agenda bude pravedna i inkluzivna.

DELHI POZIV NA AKCIJU :

PRIMJERI PREVAZILAŽENJA RAZLIKA

PRENOŠENJE RADA SA MUŠKARCIMA I DJEČACIMA SA NIVOVA PROGRAMA I PROJEKATA NA NIVO POLITIKA I INSTITUCIJA.

Lično je političko, i obrnuto. Ubrzavanje promjena, počevši od ličnih ka strukturalnim, zahtijeva dopiranje do većeg broja muškaraca i dječaka. Moramo da uspostavimo sisteme koji će obezbijediti da institucije i pojedinci budu odgovorni za rodnu ravnopravnost. Moramo da promijenimo sisteme i institucije, uključujući vlade, škole, porodice, zdravstveni sektor i radna mjesta jer oni imaju ključnu ulogu u stvaranju i održavanju rodni normi i imaju potencijal da dopru do velikog broja pojedinaca.

Pozivamo na preispitivanje sistema i institucija, uključujući obrazovanje i obuku, ponašanja i politike vezane za radno mjesto, zakonodavstvo, upravljanje javnim prostorima, rad vjerskih institucija i preovladavajuće društvene norme.

Politike i zakonodavne reforme mogu institucionalizovati rodno ravnopravnije odnose u kućama i kancelarijama, u fabrikama i na poljima, u vladi i na ulici. Zato moramo:

- » Kreirati, implementirati i pratiti politike za angažovanje muškaraca i dječaka na polju rodne ravnopravnosti i izgradnji kapaciteta države da implementira te politike.
- » Aktivno unaprijediti institucionalne politike i politike vlade koje se bave društvenim i strukturalnim odrednicama rodne neravnopravnosti, uključujući i zagovaranje.
- » Izvršiti obuku osoblja za implementaciju ovih politika.
- » Sprovesti kampanje podizanja javne svijesti za transformaciju percepcije rodni uloga kod muškaraca i dječaka.

PROMOVISATI RODNO RAVNOPRAVNU SOCIJALIZACIJU

Duboko smo zabrinuti zbog rodne socijalizacije djevojčica i dječaka koja počinje u ranoj dobi i otežava im da ostvare svoj pun potencijal i sprečava ih u ostvarivanju njihovih punih prava. Mi čvrsto vjerujemo da svi roditelji, posebno očevi, moraju pokazati osjetljivost, ravnopravno i pravedno ponašanje, posebno prema dječacima, počevši kod kuće i u školi.

Dopiranje do dječaka tokom njihove kritično važne formativne faze će doprinijeti stvaranju nove generacije muškaraca koji će imati pozitivnije ponašanje prema ženama, djeci, muškarcima i trans osobama. Od vitalnog je značaja da se dječaci i djevojčice senzitiviju i uključe od ranog djetinjstva te da se to nastavi tokom

njihove adolescencije, pripremajući ih na taj način da postanu rodno osjetljive, ravnopravne i brižne odrasle osobe.

Primjeri konkretnih oblasti politika i aktivnosti za angažovanje muškaraca i dječaka na polju rodne ravnopravnosti uključuju:

- » Osnaživanje djece i mladih da izgrade i njeguju rodno transformativno ponašanje sa ciljem da se prekine ciklus nasilja i da se oni mobiliziraju kao zagovornici promjena.
- » Osmišljavanje sveobuhvatnog seksualnog obrazovanja i primarne prevencije rodno zasnovanog nasilja kao sastavnog dijela nastavnog plana i programa u školama, uključujući ljudska prava, rodnu ravnopravnost, te seksualno i reproduktivno zdravlje i prava.
- » Izrada nastavnog plana i programa koji preispituje rodne stereotipe i ohrabruje kritičko razmišljanje.
- » Obuka nastavnog i administrativnog osoblja da obezbijede rodno-osjetljivo okruženje za učenje.
- » Korištenje strategija zasnovanih na životnom ciklusu i društveno-ekoloških strategija počevši od ranog djetinjstva i nastavljajući kroz rad sa adolescentima, pripremajući ih na taj način da postanu rodno osjetljive, ravnopravne i brižne odrasle osobe.

ANGAŽOVANJE MUŠKARACA I DJEČAKA NA PREVENCIJI RODNO ZASNOVANOG NASILJA (RZN)

Muškarci i dječaci održavaju postojanje većine RZN, čak i kada su oni sami njime pogođeni. Krute rodne norme socijalizuju muškarce i dječake da na konflikte odgovore nasiljem i da dominiraju svojim partnerima. Muškarci i dječaci su istovremeno i žrtve i počinioci nasilja. Bitan faktor koji doprinosi činjenju RZN od strane muškaraca je da su sami doživjeli ili svjedočili nasilju dok su odrastali. Neophodno je raditi sa muškarcima i dječacima na transformisanju društvenih normi koje održavaju postojanje RZN, na otklanjanju posljedica nasilja koje su dječaci doživjeli ili kojim su svjedočili uključujući razumijevanje i rješavanje osnovnih uzroka rodne neravnopravnosti, kao što su neravnopravni odnosi moći, prakse i stereotipi koji održavaju postojanje diskriminacije nad ženama i djevojčicama, seksualnim manjinama i ljudima koji se ne uklapaju u rodne norme, i promovisanje alternativnih uzora za dječake.

Primjeri konkretnih oblasti politika i aktivnosti za angažovanje muškaraca i dječaka na polju rodne ravnopravnosti uključuju:

- » Angažovanje muškaraca i dječaka da budu ravnopravniji u vlastitim životima i da odbace sve oblike nasilja uključujući nasilje u porodici i štetne prakse kao što su dječiji i prisilni brakovi, rodno pristrasan izbor pola i genitalno sakaćenje žena.

- » Podsticanje muškaraca i dječaka da preispitaju sveprisutne i strukturalne nejednakosti.
- » Promovisanje politika koje integrišu primarnu prevenciju RZN, ciljajući muškarce i dječake.
- » Razvijanje politika za uključivanje muškaraca i dječaka u oslobađanje javnih prostora od nasilja nad ženama i djevojčicama.
- » Osmišljavanje takvih programa za muške počiniocce nasilja, koji su integrirani u pravosudni sektor i zastupanje žrtava; implementacija kontrole naoružanja; pružanje pravne, finansijske i psiho-socijalne podrške za žrtve i svjedoke nasilja.

ANGAŽOVANJE MUŠKARACA KAO OČEVA I STARATELJA I NJIHOVO ANGAŽOVANJE NA PREUZIMANJU JEDNAKE ODGOVORNOSTI ZA NEPLAĆENI RAD NA VOĐENJU BRIGE O PORODICI

Dokazi pokazuju da kada su očevi uključeni u brigu o djeci u ranoj fazi, uključujući prenatalni period, veća je vjerovatnoća da će oni ostati povezani sa svojom djecom kroz čitav njihov život. S obzirom na to da žene i djevojčice obavljaju dva do deset puta više posla koji se odnosi na vođenje brige o porodici od muškaraca i dječaka, postoji potreba da se postigne puna ravnopravnost u učešću muškaraca i dječaka u poslovima koji se odnose na vođenje brige o porodici i učešću žena u plaćenom radu sa jednakom platom. Ovo se može postići samo potpunim dijeljenjem poslova koji se odnose na vođenje brige o porodici.

Primjeri konkretnih oblasti politika i aktivnosti za angažovanje muškaraca na polju rodne ravnopravnosti uključuju:

- » Obezbjedivanje javnih usluga, infrastrukture i politika socijalne zaštite i promovisanje zajedničke odgovornosti unutar domaćinstva i porodice.
- » Smanjivanje i preraspodjela neplaćenog rada na vođenju brige o porodici, kako bi se omogućilo naročito ženama da posvete više vremena drugim aktivnostima kao što su briga o sebi, obrazovanje, političko učešće i plaćeni rad; i preraspodjela rada na vođenju brige o porodici od siromašnih domaćinstava do države finansiranjem, regulisanjem i pružanjem usluga staranja.
- » Promovisanje ravnopravne raspodjele neplaćenog rada na vođenju brige o porodici između muškaraca i žena kako bi se smanjio nesrazmjerno veliki dio neplaćenog rada žena i djevojaka na poslovima vođenja brige o porodici i kako bi se promijenili stavovi koji pojačavaju rodnu podjelu rada.
- » Promovisanje progresivnijih politika porodijskog odsustva za očeve.
- » Sprovođenje kampanja za podizanje javne svijesti i edukacije na transformisanju percepcije o ulogama staranja među muškarcima.
- » Pružanje javne podrške kursovima pripreme za očinstvo i kampanjama koje se fokusiraju na ulogu muškaraca u životu djece čime se može skrenuti pažnja na problem navedenih osjećanja očeva da su nepripremljeni za staranje i pomoći muškarcima da uoče prednosti njihovog većeg učešća.

ANGAŽOVANJE MUŠKARACA KAO PARTNERA KOJI PRUŽAJU PODRŠKU, KLIJENATA I POZITIVNIH ZAGOVORNIKA PROMJENE NA POLJU SEKSUALNOG I REPRODUKTIVNOG ZDRAVLJA I PRAVA (ENGL. SKR. SRHR)

Širom svijeta SRHR se uglavnom smatra isključivom odgovornošću žena dok mnogi muškarci nastavljaju da zanemaruju potrebe i odgovornosti SRHR koji se tiču njih samih, njihovih partnera i njihovih porodica. Manji stepen korištenja SRH usluga od strane muškaraca, poput testiranja na HIV i njegovog liječenja, je posljedica kako krutih rodni normi tako i strukturalnih barijera kao što su klinike koje su loše pripremljene da se bave zdravstvenim pitanjima specifičnim za muškarce. Kao rezultat toga, žene i djevojčice ne samo da su ostavljene da nose veći dio tereta SRHR koji se tiče njih samih i njihovih porodica, već i nedovoljno učešće muškaraca takođe stavlja skup i nepotreban teret na pleća zdravstvenog sistema. Pokazalo se da su intervencije sa muškarcima i dječacima po pitanju SRHR efikasno dovele do povećanja korištenja ovih usluga od strane muškaraca kao i podrške i poštovanja prema njihovim SRHR partnerima, što zauzvrat dovodi do poboljšanja zdravlja žena, djece i samih muškaraca.

Primjeri konkretnih oblasti politika i aktivnosti za angažovanje muškaraca na polju rodne ravnopravnosti uključuju:

- » Promovisanje dostupnih usluga vezanih za seksualno i reproduktivno zdravlje i prava za žene.
- » Angažovanje muškaraca i dječaka u transformaciji krutih rodni normi koji oblikuju ishode seksualnog i reproduktivnog zdravlja i omogućavanje da traže informacije i usluge za rješavanje njihovih potreba u pogledu seksualnog i reproduktivnog zdravlja.
- » Pružanje sveobuhvatnog seksualnog obrazovanja koje promoviše kritičko razmišljanje o rodni normama, zdravim odnosima i neravnopravnostima u odnosima moći.
- » Promovisanje zajedničke odgovornosti muškaraca i dječaka u seksualnom i reproduktivnom ponašanju i pravima.
- » Širenje dostupnosti i upotrebe muških kontraceptivnih metoda i/ili prevencije seksualno prenosivih infekcija (SPI).
- » Stvaranje i korištenje prostora za muškarce da preuzmu odgovornost u pogledu prenatalnog zdravlja i zdravlja djeteta.

MenEngage

Working with boys and men for gender equality

www.menengagedilli2014.net and www.menengage.org